

VINK

**Een vink blijft zingen
achter tralies.**

**Een vink blijft zingen
met een kap op de kooi.**

**Een vink blijft zingen
op water en brood.**

**In het holst van de winter
blijft de vink zingen.**

**Schroei haar ogen dicht
en zingen doet de vink.**

**God schiep de vink
om te zingen.**

Tijdrijder, zo heet de nieuwe bundel van Peter Theunynck. En amai, wat is *Tijdrijder* een schone bundel!

Dames en heren, het is een eer en een genot om zo'n bundel te mogen inleiden.

Het is een eer en een genot om een bundel te mogen inleiden die, schrijf het maar op, met grote prijzen overladen zal worden.

Laat mij u een anekdote vertellen.

Vanochtend maakte ik mijn tweewekelijkse tocht naar 't Zand, een rust- en verzorgingstehuis op de Linkeroever.

Mijn oom woont daar.

Hij is negentig.

Er zijn dagen waarop hij niet weet of het winter of zomer, of het dag of nacht is.

Er zijn dagen waarop hij helder is zoals hij altijd was.

Maar laat mij u een gedicht van Peter voorlezen:

Vader

Soms gaat het licht in zijn hoofd nog eens aan.

Dan dondert hij door alle kamers.

Hij telt zijn tralies, de sloten, de dagen.

Het blok aan zijn been, het is niet te dragen.

Het volgende ogenblik is hij mijlen verwijderd.

Geestdriftig vertelt zich een middag

in Kleit of een landhuis in Maria-Aalter.

Hij vraagt dan ineens of ik weet

waar zijn boekentas staat, het dia-apparaat.

Hij moet de boerinnen een lusthof aanpraten.

Terwijl zijn koffie meandert over de tafel,

hoort hij sergeanten in Turnhout tekeergaan.

**Wankel loopt hij zijn zoveelste wacht,
op zoek naar schoensmeer en vodden.
Hij vreest voor een vlek op zijn uitgangstenu.
Dat wordt weer twee dagen ballen.**

**Soms is zijn hand een lelie die danst,
zijn mond een vleesetende plant.
Soms keert hij terug naar de ijstijd,
zijn vingers een gletsjer zo grijs.**

**Wanneer de sneeuwjacht gaat liggen
in hem, de vorst in zijn lichaam
verwatert, rest er niet veel:
wat botten, rimpels, een ader**

Toen ik vanochtend bij mijn oom was, vroeg hij me waarmee ik bezig was.
Ik moet vanavond een dichtbundel presenteren, heb ik hem gezegd.
En dat ik hem een van de gedichten zou laten horen.
Ik heb hem het gedicht voorgelezen dat ik net voor jullie heb voorgelezen.

Na het laatste vers zei mijn oom: 'Wij reden altijd via Lyon naar het Zuiden.'
'Hoe zoudt ge anders rijden?' vroeg ik hem.
'Langs Parijs en Clermont-Férrand.'
'Waarom denkt ge nu ineens aan naar het Zuiden rijden.'
'Door dat dia-apparaat.'
'Welk dia-apparaat?'

‘In dat gedicht. Wie zit hier in een gesticht; gij of ik? Weet ge hoe dikwijls ik ballen heb gehad toen ik bij de troep was?’

We waren vertrokken.

En dan nu iets heel anders.

Ashraf Fayadh is een dichter die in Saoudi-Arabië woont.

Saoudi-Arabië is een florissant koninkrijk op het Arabische schiereiland waar ons vrolijke landje van melk en honing graag en trouw zaken mee doet.

We kopen er olie en we leveren er wapengerief, want blijkbaar is dat onmisbaar goed voor alle partijen.

Saoudi-Arabië was recent ook nog sparring-partner voor onze Rode Duivels in hun voorbereiding op biergekte en wereldroem.

Kortom, gezien de hoogstaande normen die ons Belgenlandje zichzelf oplegt, moet Saoudi-Arabië een natie zijn waar orde en beschaving heersen.

Wellicht daarom werd Ashraf Fayadh er in 2015 ter dood veroordeeld.

In Saoudi-Arabië betekent zoiets doorgaans onthoofding met het zwaard.

Fayadh had deze straf verdiend omdat hij, godbetert, ‘geloofsafvallige verzen’ had geschreven.

De veroordeling van Ashraf Fayadh leidde, buiten Saoudi-Arabië, tot protestacties.

PEN-Vlaanderen, de schrijversvereniging die opkomt voor auteurs die vervolgd worden om wat ze schreven, sloot zich daarbij aan.

Blijkbaar veroorzaakte het protest toch voldoende deining want in februari 2016 werd Ashrafs doodstraf omgezet in een gevangenisstraf van acht jaar.

Detail in de marge: onderdeel van de strafmaat is dat Ashraf om het half jaar vijftig zweepslagen krijgt.

Zestien maal vijftig zweepslagen...

PEN-Vlaanderen vroeg zestien dichters om elk een gedicht van vijftig woorden te schrijven.

Ik lees nu het prachtige en bijtende gedicht waarmee Peter Theunynck, mocht zulks nog nodig zijn, de relevantie van poëzie aantoont:

**Een vink blijft zingen
achter tralies.**

**Een vink blijft zingen
met een kap op de kooi.**

**Een vink blijft zingen
op water en brood.**

**In het holst van de winter
blijft de vink zingen.**

**Schroei haar ogen dicht
en zingen doet de vink.**

**God schiep de vink
om te zingen.**

Woorden als zweepslagen en taal als verweer. Ik vind *vink* een van de strafste gedichten dat ik ooit las.

Ik zal u nog een gedicht voorlezen.

**Vermarketing, verdonalding,
verslaving en versluiering,
verblindings en verbastering.**

**Verdierlijking, verdoezeling,
verharding en verhuftering
verwatering van de verstandhouding.**

**Verhoging van de winstneming,
verheerlijking van homebanking,
verbanning van de vakvereniging.**

**Verwarring en verwildering,
verdwazing en verbittering,
verbreking van iedere verbinding.**

**Verruwing en vernedering,
verkillings en verkleutering,
o de verduistering van de verlichting.**

De titel van het gedicht luidt: Ode aan de ING vorm.

ING staat in hoofdletters: het is dus wel degelijk ING en niet -ing.

In de *Aantekeningen* achteraan de bundel lees ik dat Peter *Ode aan de ING vorm* schreef voor het programma *Bonus* (VRT Radio 1), nadat de bank ING België beslist had om 1700 medewerkers op straat te zetten en kort voor Donald Trump tot president van Amerika werd verkozen. Dat weet u nu ook.

Ik ben blij met de *Aantekeningen* die achteraan in de bundel werden geplaatst.

Ze geven ander perspectief, ze geven duiding, nieuwe diepgang.

Ik betreur dat dichters het al te vaak nalaten om zulke handleiding mee te geven.

Daardoor stoten veel actuele bundels eerder lezers af dan dat ze lezers over de brug halen om van poëzie te genieten.

Tijdrijder, de bundel van Peter zal niet afstoten.

Dit is tijdloze en gelaagde, maar toch grijpbare en begrijpbare, poëzie.

Er zitten knipoogjes in naar dichters uit onze aloude canon.

Er zit muziek in.

En klankenspel.

Bovendien is het poëzie die over iets gaat.

Het gaat over een kantelende wereld die soms wreed is.

Het gaat over menselijk contact dat soms broos is.

Het gaat over leven, hunker en verlies.

Het gaat over dat waar we allemaal mee opstaan en mee gaan slapen.

Ach ja, ook dit.

Toen ik vanochtend bij mijn oom wilde vertrekken, zei hij: 'Lees nu dat begin van dat gedicht dat ge daarstraks hebt voorgelezen nog eens voor.'

Ik heb het gedaan.

Soms gaat het licht in zijn hoofd nog eens aan.

Dan dondert hij door alle kamers.

Hij telt de tralies, de sloten, de dagen.

Het blok aan zijn been, het is niet te dragen.

Mijn oom heeft mij lang aangekeken.

En dan zei hij: 'Zo'n blok aan een been, dat kunnen ze niet opereren.'

En direct daarna: dat ik de volgende keer nog maar eens wat gedichten moet meebrengen.

Ik zal dat doen.

En ik zal er jullie ook nog een cadeau geven: het kortste uit de bundel, maar ook weer een van grote klasse:

Het heet **Tango**

De laatste dans is een tango.

De laatste dans is een blik.

De laatste dans is een duo.

De laatste dans dat ben ik.

Bij de presentatie van *Tijdrijder*,

Erik Vlaminck, 29 mei 2018.

Peter, ik vind dat laatste gedicht helemaal Peter Theunynck en tegelijk vind ik het ook helemaal Leonard Cohen. Wat vind je van die vergelijking?

Ik had het daarnet over de *Aantekeningen* die achteraan in de bundel staan. Heb jij enig idee waarom zo weinig dichters zulke handige handleiding meegeven aan hun lezers?

Ik vond het zo moeilijk om voor mijn inleiding enkele gedichten uit je bundel te selecteren. Er waren er wel twintig die ik had willen voorlezen. Hoe heb jij je selectie gemaakt?

In *Tijdrijder* schuift voor mij een kano naar zee. Hoe ontstaat zo iets?

Laatste vraag: indien je ze je juist kan beantwoorden trakteer ik je in Café Josée. Hoeveel bundels zullen hier vanavond verkocht worden?